

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 289/2010-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Ing. J. R., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou G..., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. E. G., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 473/2007, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 473/2007 porušené bolo.

2. Ing. J. R. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť Ing. J. R. trovy konania v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie G..., spol. s r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 289/2010 z 30. augusta 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 473/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka (v spore o náhradu mzdy v procesnom postavení žalobkyne) je účastníčkou odvolacieho konania proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 Cpr 42/03-237 zo 4. júna 2007, pričom okresný súd 20. februára 2008 predložil súdny spis spolu s odvolaním na rozhodnutie krajskému súdu. Vo svojej sťažnosti okrem iného poukázala aj na to, že návrhom z 27. augusta 2003 uplatnila na okresnom súde nárok na náhradu mzdy, avšak konanie v jej právnej veci dosiaľ nie je právoplatne skončené. Sťažovateľka 3. novembra 2009 uplatnila sťažnosť na priet'ahy v odvolacom konaní u predsedníčky krajského súdu, ktorá v odpovedi

z 15. decembra 2009 uznala zodpovednosť krajského súdu za prietahy v odvolacom konaní a ďalej uviedla, že „podľa vyjadrenia predsedu senátu je predpoklad vybavenia veci v 1. štvrťroku 2010“. Keďže „táto vec sa v 1. štvrťroku 2010 nevyriešila“ a do podania sťažnosti ústavnému súdu (30. júla 2010) nebolo vo veci rozhodnuté, sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Právo navrhovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo v konaní sp. zn. 8 Co 473/2007 Krajským súdom v Bratislave porušené.

Krajskému súdu v Bratislave sa prikazuje, aby v konaní sp. zn. 8 Co 473/2007 konal bez zbytočných prietahov.“

Ďalej sa sťažovateľka domáha, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 3454/2010 z 30. septembra 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

«Spis tunajšieho súdu sp. zn. 8 Co 473/2007, pôvodne pridelený do oddelenia „8 Co“, bol prerozdelený vedením súdu do oddelenia „5 Co“ dňa 05. 01. 2010.

Dňa 10. 02. 2010 bolo vo veci vytýčené pojednávanie, a to na deň 21. 09. 2010 o 13,30 hod. (č. 1. 284 súdneho spisu), čo bol prvý voľný termín, keďže ostatné termíny boli už v tej dobe s polročným predstihom v tomto oddelení „5 Co“, zaplnené. Na tomto konaní bola vec rozhodnutá; rozhodnutie sa nachádza v priloženom zbernom spise (č. 1. 304 súdneho spisu).

Právnej zástupkyňi sťažovateľky bolo predvolanie na pojednávanie doručené dňa 31. 05. 2010, a táto až dva mesiace po obdržaní stanoveného termínu pojednávania podala sťažnosť, kde namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Senát „5 Co“ JUDr. J. P. si nie je vedomý žiadnych zbytočných prietahov v tejto veci, ktoré by boli ním spôsobené.

Z tohto dôvodu konštatujem, že sťažnosť sťažovateľky zo dňa 23. 07. 2010, je nedôvodná a neopodstatnená.»

K vyjadreniu krajského súdu sťažovateľka zaujala stanovisko podaním z 22. novembra 2010, v ktorom okrem iného uviedla:

„K vyjadreniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 09. 2010 Spr. 3454/2010 uvádzame, že sa pridriavame v celom rozsahu dôvodov našej sťažnosti zo dňa 23. 07. 2010.

Potvrdzujeme, že skutočne dňa 21. 09. 2010 bolo pojednávanie vo veci samej a na tomto pojednávaní aj Krajský súd v Bratislave vec rozhodol. Voči výroku, ktorým Krajský súd v Bratislave zmenil v napadnutej časti rozsudok Okresného súdu Bratislava III tak, že nárok navrhovateľky vo zvyšku 301 151.- Sk zamietol, sme podali dňa 22. 11. 2010 dovolanie.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou okrem iného domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie

stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu nevyplatených mzdových nárokov po skončení pracovného pomeru tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité. Uvedené konštatovanie sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na odvolacie konanie napadnuté sťažnosťou.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania je druhým kritériom pri posudzovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Skutočnosť, na ktorú vo svojom vyjadrení poukázal krajský súd, že sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu v čase, keď už vedela, že je nariadený termín pojednávania, podľa názoru ústavného súdu nijako neovplyvnila dĺžku ani priebeh napadnutého konania. Ústavný súd ju však zobral do úvahy pri ustálení výšky priznaného finančného zadosťučinenia.

3. Ústavný súd napokon hodnotil postup krajského súdu z hľadiska, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, pričom konštatuje, že krajský súd po predložení veci na rozhodnutie o odvolaní odporcu (20. februára 2007) proti rozsudku okresného súdu č. k. 16 Cpr 42/03-237 zo 4. júna 2007 až do 10. februára 2010, keď bol nariadený termín pojednávania na 21. september 2010, bol v konaní takmer 3 roky úplne nečinný. Uvedenú skutočnosť ústavný súd vyhodnotil ako zbytočné priet'ahy v napadnutom konaní poukazujúc na to, že prihliadal aj na povahu preskúmaného konania (náhrada mzdy po skončení pracovného pomeru) a jeho význam pre sťažovateľku. Uvedené konania vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou, pričom podľa názoru ústavného súdu krajský súd v okolnostiach danej veci takto nepostupoval. Na tomto konštatovaní nič nemení ani skutočnosť, že krajský súd v čase po podaní sťažnosti ústavnému súdu na pojednávaní uskutočnenom 21. septembra 2010 vo veci rozhodol.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 473/2007 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým

aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, neprikázal krajskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov vzhľadom na to, že krajský súd o odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 16 Cpr 42/03-237 zo 4. júna 2007 rozhodol na pojednávaní uskutočnenom 21. septembra 2010. Uvedený rozsudok v časti, ktorá nebola napadnutá odvolaním, nadobudol právoplatnosť 25. septembra 2007 a vo zvyšnej časti 25. októbra 2010.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázala najmä na to, že *„by uvítala, keby krajský súd konečne rozhodol, aby bol odstránený stav právnej neistoty, ktorý sužuje sťažovateľku tým, že má obavu, že výkon rozhodnutia nebude môcť byť uskutočnený z dôvodov možnej likvidácie alebo konkurzu na majetok odporcu. Ide o nároky zo skončenia pracovného pomeru, ktoré ovplyvňujú aj jej životnú úroveň.“*

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania krajského súdu vedeného pod sp. zn. 8 Co 473/2007 berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu a najmä to, že napadnuté odvolacie konanie nadväzuje na konanie prvostupňového súdu, ktoré začalo ešte v auguste 2003, ale aj na skutočnosť, že v právnej veci sťažovateľky bolo v čase vydania tohto nálezu už právoplatne rozhodnuté, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom Advokátskou kanceláriou G..., spol. s r. o. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €.

Ústavný súd úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách

a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 120,23 €, t. j. za dva úkony 240,46 €, čo spolu s režijným paušalom 2 x 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 254,88 €. Keďže advokátska kancelária zastupujúca sťažovateľku je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 19 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 303,31 €.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka uplatnila trovy konania bez bližšieho zdôvodnenia nad rámec sumy vypočítanej ústavným súdom podľa vyhlášky, ústavný súd v prevyšujúcej časti návrhu na priznanie trov konania nevyhovel.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2010